

УДК 658.015

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Чумак Катерина Олександрівна, магістрантка кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків, Україна

Петренко Вікторія Олександрівна, канд. педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, Україна

Анотація — У статті проаналізовано напрями реалізації електронного документування в українському освітньому просторі, використання електронних журналів у закладах вищої освіти.

Ключові слова: електронний документообіг, заклади вищої освіти, електронний журнал успішності, програмні продукти, освітній простір.

Світові тенденції активно демонструють якісно нові трансформації, де домінантна роль відводиться інформації та процесам технологізації. Безперечним залишається той факт, що якісний поступ інформаційного суспільства безпосередньо пов'язаний з необхідністю своєчасного збирання, оброблення й передавання масштабних обсягів інформаційних продуктів, що уможлиблює стрімкий розвиток найрізноманітніших сфер як у вітчизняному, так і міжнародному просторі.

Яскравим прикладом застосування інформаційних технологій у сучасному світі є освітня галузь, зокрема в контексті викладання низки навчальних дисциплін, моніторингу успішності та керування закладом вищої освіти. Активне використання новітніх інформаційних технологій у галузі освіти уможлиблює підвищення якості навчально-виховного процесу й забезпечення оперативності, дієвості та більшої ефективності діяльності адміністрації освітнього закладу.

Цілком слушно зауважує З.В. Савченко, що одним із пріоритетних напрямів реформування української освіти на сучасному етапі є впровадження інформаційних технологій, навчально-педагогічних комп'ютерних програм, мультимедійних засобів у навчальний процес та в управління освітою загалом і ЗВО зокрема [4].

Міністерство освіти України (МОН) розповідає, що після тестового запуску електронних журналів у школах керівництво місцевих університетів також попросило підключити послугу.

Важливо під час впровадження інформаційних технологій, електронного документування, використання програмного забезпечення в роботу навчального закладу визначити комфортні й оптимальні умови автоматизації робочих місць учасників освітньо-виховного процесу, адже це створить сприятливе підґрунтя для систематизації й зростання якісного рівня діяльності адміністрації, педагогів, психологів, соціальних педагогів, бібліотекарів тощо.

Однак однією з найголовніших функцій сучасних інформаційних технологій в освітній галузі є все ж таки якісне керування навчально-виховним процесом. За допомогою низки комп'ютерних програм розробляють розклад занять, організують Web-сайти та портали закладу освіти, метою яких є реалізація постійного двобічного зв'язку на кшталт «заклад освіти – студент», «студент

– студент», «студент – куратор», тощо. Також користувачі отримують доступ до розкладу занять в режимі онлайн з мобільних пристроїв або персонального комп'ютера. У цьому контексті постає нагальне питання впровадження системи електронного документообігу та створення постійного доступу до результатів навчальної діяльності для педагогів та студентів. Дієвим та ефективним вирішенням цієї проблеми є запровадження використання електронного журналу як інструменту інформування про успішність студента [2].

Електронний журнал – це он-лайн-сервіс, у якому міститься така ж інформація, як і у звичайному (паперовому) журналі. Доступ до нього можуть мати не тільки викладачі й адміністрація закладу, а й студенти. Першочерговим завданням електронного журналу є збереження конфіденційності успішності студентів та їхніх особистих даних. Викладач, що послуговується цим ресурсом, має доступ тільки до того предмету, який він викладає. У той час для студентів відкритий доступ до всіх дисциплін певного навчального року. Вони можуть переглянути результати успішності, відмітки про присутність чи відсутність на заняттях, але не мають можливості коригувати, змінити ці дані.

Перевагами використання електронного журналу для студентів є те, що вони можуть у будь-який момент уточнити домашнє завдання з будь-якого предмету. Перевагами використання електронного журналу для педагогів є можливість максимально ефективно вести діалог з студентами. Завдяки електронним журналам викладачі мають змогу оперативно розсилати повідомлення-сповіщення студентам групи про найближчі події, зміни в розкладі, про заміни занять, про зміни в режимі роботи закладу освіти.

Проте окремі дослідники розроблення електронних журналів акцентують на низці їхніх недоліків. Зокрема, П. Маланюк наголошує, що запис про заняття не має характерних для традиційних журналів атрибутів, наприклад, теми заняття; у традиційному журналі викладач часто робить низку помилок (наприклад, крапкою відмічає тих, з ким не закінчив працювати на поточному занятті

тощо). Зауважимо, що навіть поставити традиційну «н» проти прізвища відсутнього у комірку, якій присвоєно атрибут «числова», стає проблематичним. Ще більш проблематичним стає оброблення результатів, коли в комірці стоїть нечислове значення. Саме через це в журналі починають з'являтися характерні для MS Excel позначки ##### (помилка); робота з електронними журналами вимагає від викладачів постійно переміщати файли з одного ПК на інший, копіювати інформацію виключно в наперед описане місце, і кожна помилка може стати фатальною для структури журналу [3, с. 136].

У розрізі окреслених проблем важливим є високий фаховий та професійний рівень адміністрації ЗВО, викладачів, уміння адекватно послуговуватися комп'ютерними програмними засобами, тому питання про підвищення кваліфікації учасників освітньо-виховного процесу є винятково актуальним і постає на часі.

Важливим для управління сучасним закладом вищої освіти є створення та використання в інформаційній системі бази даних студентів та викладачів, бібліотечного фонду, матеріальних цінностей закладу. Для цього розробники комп'ютерних програм з управління ЗВО будують структуру бази даних, а під час впровадження та апробації програм у закладі освіти вводять відповідну базову інформацію та організують введення, контроль і підтримку оперативної інформації.

Ми поділяємо думку З. Савченко, що інформаційні системи, запроваджені в ЗВО, повинні виконувати збирання постійної актуальної інформації, здійснювати її своєчасне оброблення та підтримання в системі бази даних. Адже наявність такої оперативної інформації об'єктивно відображає дійсний стан справ у закладі вищої освіти, що є запорукою удосконалення навчального процесу. Інформаційна система покликана реалізувати такі основні завдання: збереження і відтворення відомостей про студентів, співробітників; формування груп, облік студентів та їхній перехід на наступний курс навчання; облік успішності студентів; керування навчальним навантаженням; облік навчальних

приміщень та обладнання; формування внутрішньої звітної документації; трансформація університетських бібліотек у медіатеку [4].

Отже, пріоритетність свого поступу диджиталізація знаходить і в українській освітній галузі. Система освіти постійно розвивається в контексті реформування: впроваджуються інноваційні методи роботи, популярності набувають інтерактивні заняття, важливим є процес комп'ютеризації та створення умов для відкритого доступу школярів до навчальних Інтернет-ресурсів тощо. Тому показовим є той факт, що в закладах вищої освіти активно застосовуються різноманітні інформаційно-комунікативні системи, а головна мета використання новітніх інформаційних технологій в освітній галузі – створення єдиного інформаційного середовища, яке містить усі необхідні складники для успішної реалізації навчально-виховної діяльності. Тому на прикладі шкіл, можна розробити електронні журнали для закладів вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи студентів академічної групи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://kneu.edu.ua/userfiles/center/polojennya.pdf>
2. 2. МОН України, цифровізація освіти: пілотування державних шкільних е-журналів та е-

щоденників, [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/cifrovizaciya-osviti-mon-rozpochalo-pilotuvannya-derzhavnih-shkilnih-e-zhurnaliv-ta-e-shodennikiv>

3. 3. Маланюк П. Розробка електронного журналу школи на основі використання клієнт-серверних технологій. Наукові записки Тернопільського національного університету. Серія: педагогіка. 2008. № 8. С. 134 – 139.

4. 4. Савченко З.В. Використання інформаційно-комунікативних технологій в управлінській діяльності загальноосвітнього навчального закладу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://Www.Ime.Edu-Ua.Net/Em8/Content/08Szveeg.Htm>

Автори

Чумак Катерина Олександрівна, магістрантка кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (katya2701chumak@gmail.com).

Петренко Вікторія Олександрівна, канд. педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, Україна (kafinmovy@hneu.edu.ua)

Тези доповіді надійшли 13 березня 2021 року.

Опубліковано в авторській редакції.